„Elméletünknek gyakorlatibbnak, és gyakorlatunknak tudományosabbnak kell lennie." (Wlassics Gyula, 1916)

Ez a mondat több mint száz éve hangzott el; Torma András mégis úgy idézi, mintha ma írták volna. Aki ismeri a pályáját, tudja, hogy nem díszítő idézetről van szó: ez a kettős követelmény – a gyakorlat felé forduló elmélet és az elméletre épülő gyakorlat – az egész életművének szervezőelve.

A jelen kötet ennek az életműnek a hetvenedik születésnapja alkalmából állít emléket, és teszi ezt sajátos módon. Nem egyedi tisztelgések gyűjteménye, hanem a hazai közigazgatási jogi műhelyek közös megszólalása: az ország jogi karain működő tanszékek kollektívaként köszöntik az Ünnepeltet. Ennek a formának súlya van. Egy tanszék nem alkalmi szerzői közösség; közös tananyagot gondoz, közös mércét állít, és azt a szakmai álláspontot képviseli, amelyet évek vitáiban alakított ki. Amikor e műhelyek együtt vállalják a köszöntést, azt is elismerik, hogy Torma András munkássága nem egyetlen intézményhez, hanem a magyar közigazgatástudomány egészéhez tartozik.

A kötet tanulmányai jól mutatják, hol tart ma ez a tudományterület. Szó esik bennük a hatósági eljárásjog dogmatikai határairól, az önkormányzatiság megújuló és megoldatlan kérdéseiről, a közigazgatás alkotmányos meghatározottságáról, a helyi önazonosság új jogintézményeiről, az átláthatóság változó tartalmáról az európai szabályozásban, a hírközlés és az adóigazgatás közjogi összefüggéseiről, a nagyvárosi igazgatás világjárvány utáni tapasztalatairól, valamint a mesterséges intelligencia és a társadalmi innováció közigazgatási alkalmazásáról. Klasszikus dogmatika és technológiai kihívás egymás mellett – pontosan úgy, ahogyan az Ünnepelt életművében is összeér.

Torma András kutatói pályája ugyanis egy nagy kérdés köré épült: hogyan lehet korszerűsíteni a közigazgatást. Kalas Tibor professzor iránymutatása nyomán előbb a közigazgatási munka technikai eszközeit vizsgálta – ebből született a kandidátusi értekezése –, majd az információ és az informatika közigazgatási jelentőségét, később pedig az Európai Unió és a tagállamok igazgatásának kapcsolatát. Két monográfiája és az európai közigazgatásról, valamint az információ szerepéről szóló munkái a magyar szakirodalom megkerülhetetlen hivatkozási pontjaivá váltak. Ami ebben a pályaívben igazán figyelemre méltó, az nem a témák sokasága, hanem a következetesség, minden új irány ugyanannak az alapkérdésnek egy-egy újabb rétegét bontotta ki.

Oktatóként vallotta – és vallja ma is –, hogy a tantárgyfelelősnek kötelessége írott tananyagot adni a hallgató kezébe és azt folyamatosan korszerűen tartani. Mintegy százötven tankönyv, jegyzet és tansegédlet áll e meggyőződés mögött, magyar, német, francia és angol nyelven; ezekből nemcsak Miskolcon, hanem gyakorlatilag valamennyi hazai jogászképző intézményben tanultak és tanulnak

hallgatók. Aki ült az előadásain, arra is emlékszik, hogy a szakmai szigor nála sohasem járt fensőbbséggel, a legbonyolultabb összefüggéseket is közérthetően fogalmazta meg, a vitát nem elhárította, hanem kereste, a humort pedig a tanítás eszközének tekintette.

A Miskolci Egyetem Közigazgatási Jogi Tanszéke számára mindez nem tudománytörténet, hanem mindennapi örökség. A Tanszék mai munkatársainak többsége azon az úton indult el, amelyet Torma András a tudományos diákkör vezetőjeként, témavezetőként és tanszékvezetőként épített ki: a szakmai utánpótlás nevelése nála nem egy esetleges lehetőség, hanem vezetői kötelezettség volt. Az az oktatási rend, azok a tananyagok és az az igényességi mérce, amely szerint ma dolgozunk, az ő évtizedeinek eredményei. Ezt az örökséget őrizni annyit jelent, mint továbbadni.

Intézetigazgatóként, dékánként, majd az egyetem rektoraként ugyanezt a szemléletet vitte tovább: a vezetést szolgálatnak tekintette, a Kar és az Egyetem ügyét pedig soha nem választotta el a szakma ügyétől. Hogy a Tanszék a Kar egyik legösszetartóbb közössége lett, abban ennek a felfogásnak meghatározó szerepe van.

Kedves Tanár Úr! A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Közigazgatási Jogi Tanszéke nevében köszöntünk a hetvenedik születésnapod alkalmából. Fogadd szeretettel ezt a kötetet, amelyben a magyar közigazgatási jog művelői közösen mondanak köszönetet. Kívánunk jó egészséget, töretlen alkotókedvet és még sok olyan szakmai vitát, amelyben – szokásod szerint – Te teszed fel az első kérdést: mi a cél?

Jó szerencsét! Isten éltessen sokáig!

Czékmann Zsolt
tanszékvezető
a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Közigazgatási Jogi Tanszéke nevében